

Celem projektu będzie napisanie pracy doktorskiej o Tomaszu Czapskim (1711-1784). Postać ta nigdy nie doczekała się pełnego i naukowego opracowania, a wokół niej narosło kilka legend, które należałoby wyjaśnić. Owe legendy dotyczą jego okrucieństwa, zebranych gigantycznych zbiorów malarskich oraz bibliotecznych, ogromnego majątku, podróży, konfliktów i cech charakteru. Dlatego celem pracy będzie przedstawienie pełnej biografii starosty knyszyńskiego, wpisującej się nie tylko w nurt biografistyki staropolskiej, ale także w badania nad szlachtą, kulturą sarmacką, peregrynacjami i dziejami politycznymi w wieku XVIII. Praca będzie weryfikowała duże kontrowersje dotyczące jego rodziny, ale przede wszystkim jego osoby. Jednym z celów jest ukazanie wpływu tej postaci na epokę. Doktorat również będzie miał na celu uporządkowanie drzewa genealogicznego rodu Czapskich herbu Leliwa. Dotychczas autorzy herbarzy i historycy w wielu przypadkach błędnie ukazywali genealogię tego zasłużonego rodu. Powielanie błędów przez badaczy spowodowały liczne pomyłki w literaturze historycznej. Pomyłki te dotyczą również ojca Tomasza- Piotra Jana Czapskiego, wojewody pomorskiego.

Wbrew pozorom badania nad życiorysem magnata (w tym przypadku Tomasza Czapskiego) nie należą do łatwych. Warto nadmienić, że należy przeprowadzić szczegółową kwerendę archiwalną w wielu archiwach i bibliotekach polskich oraz zagranicznych (co częściowo już ma miejsce). Analiza źródeł aktowych jak i narracyjnych (w tym korespondencji, pamiętników) będzie miało ogromne znaczenie dla powstającej pracy. Analiza krytyczna źródeł pozwoli nie tylko przedstawić i wyjaśnić wiele zdarzeń z życia tej postaci, ale także ukazać jaką była „wewnątrz”. Dzięki zachowanej licznej korespondencji rodziny Czapskich i dziennikowi podróży Tomasza Czapskiego będzie można przeprowadzić wiele badań odnośnie jego osoby. Badania będą również obejmowały analizę literatury nie tylko polskiej, ale i zagranicznej (prace niemieckich i francuskich historyków).

Jest kilka powodów podjęcia tego tematu. Po pierwsze Tomasz Czapski był osobą niezwykle barwną, wyróżniającą się spośród całego środowiska szlacheckiego. Po drugie była to postać, która nigdy nie doczekała się biografii, co więcej ród z którego się wywodził również szerzej nie został omówiony. Bez wątplenia na wybór tego tematu przyczyniły się opinie historyków, bibliologów i historyków sztuki, którzy wspominali o Czapskim jako osobie niezwykle bogatej, ekscentrycznej ale mającej również problemy z prawem. Bez wątplenia osoba Czapskiego może częściowo przypominać inne ciekawe jednostki, np. Mikołaja Bazylego Potockiego czy Hieronima Floriana Radziwiłła.